

РУЧКОВСЬКИЙ Сергій Никифорович (07(19). 01. 1888, м. Тараща, нині Білоцерківського р-ну Київської обл. — 05. 04. 1967, Київ) — лікар-епідеміолог, мікробіолог. Доктор біологічних наук, професор (1935), член-кореспондент АМН СРСР (1946). Закінчив Університет св. Володимира у Києві (1914). Працював 1918—20 епідеміологом Київського губернського земства, очолював Київську санітарно-бактеріологічну лабораторію. Від 1926 — у Харківських бактеріологічному та медичному інститутах; від 1929 — завідувач епідеміологічного відділу Київського

бактеріологічного інституту; від 1931 — у Київському інституті удосконалення лікарів; 1935—58 — професор, завідувач кафедри епідеміології; водночас 1939—48 — завідувач однойменної кафедри Київського медичного інституту; від 1958 — завідувач вірусного відділу Київського НДІ епідеміології, мікробіології та паразитології. Вивчав епідеміологію ботулізму, висипного тифу, рикетсіозу, дизентерії, сальмонельозів тощо. Вперше 1934 виявив та бактеріологічно підтвердив наявність вогнищ туляремії. Виділив та ідентифікував збудника рикетсіозу, описав переносників та клініку хвороби. Запропонував застосування т. зв. офтальмореакції для діагностики вірусного гепатиту та інших хвороб.

Основні праці

К вопросу о механизме рыбных отравлений типа ботулизма // Профилактическая медицина. 1928. № 9—10; Эпидемиологические наблюдения по сыпному тифу // Гигиена и эпидемиология. 1930. № 2; Кишечные инфекции: брюшной тиф, паратифы, дизентерия. К., 1936 (співавт.); Материалы по эпидемиологии так называемой «волинской лихорадки» // Вест. АМН СССР 1948. № 2; Метод специфической иммунологической диагностики эпидемического гепатита // Там само. 1959. № 10; Офтальмореакция у кроликов как метод диагностики рака у человека // Вопросы онкологии. 1961. Т. 7, № 9 (співавт.).

І. Г. Кожухар

Бібліографічний опис:

Ручковський Сергій Никифорович / І. Г. Кожухар // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891339>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).